

Szeged bolygói

14. Deszk

Régi falu. A Szegedről Makóra igyekvő országút szeli ketté, s ez megszabja Deszk jellegét is. A középületek ide csoportosulnak, pár méterrel odább már kis utcák, vizes árkokkal, keskeny járdákkal, kisebb-nagyobb portákkal találhatók.

A közigazgatási terület 9280 hold, s erre 2903 lakos jut. A belterületen 840 ház, 17 utcában, míg a határban 35 tanya van. A takarékban 7-8 millió forintot tartanak, 15 személyautó, 60 nagymotor, 322 televízió és 596 rádió mutatja, elmúlt a hajdani szegénység. Évente 16-20 új ház épül. De csinosodik a többi is, áldoznak, költenek rá a falusiak.

Általános kép; tanáczháza, két templom, négy iskola, két óvoda, gyógyszertár, egészségház, TBC-gyógyintézet, két tsz. Táncsics és Kosuth, posta, takarékpénztár, művelődési ház, vasútállomás, mozi, cukrászda, kisvendéglő, törpevizmő, öt bolt, könyvtár, tűzoltószertár, orvosi rendelő és kocsmá. Kilenc kisiparos boldogul a faluban.

Kényszerűség

A falu mezőgazdasági jellegű. Igaz az ipar még mindig hódít, Szegedre 210-en járnak be naponta. Megfelelő a közlekedés. Néhányan a városból járnak a gyógyintézetbe, tanárnok, gondozók, orvosok, de számuk elenyésző. Lassan-lassan a mezőgazdaság visszahívja a fiatalokat. Nem panaszkodnak akik újra a földet, a határt választották.

Egy család. Kilenc éves házasságok. Egy gyermekük van, a férfi Szegeden dolgozott, az asszony a háztartást vezette, és a kertben dolgozott. Kilencven ezer forintot raktak össze, most vágnak neki a házépítésnek. Néhány hónapja megvált a várostól a férfi, termelőszövetkezetben helyezkedett el, mint alkalmazott. Jobban járt. Kisebb a töredelem, a bevétel meg nagyobb.

Kényszerű falu. Jó néhány évvel ezelőtt többször vizsgálgatták az emberek, olykor elő-elő került a bics-

ka. Ma már nincs ilyen. Gyakran megy szerb fiúhoz a magyar lány. Nem tesznek különbséget még az idősebbek sem.

Más vidék mint a homok. A hagyományos kultúrák: kukorica-kalászos, burgonya. A felszabadulás előtt nagy területen hódított a dinnye, ma inkább a fűszerpaprika. Az átszervezés óta foglalkoznak vele. Makóról „átjött” a hagyma is. A portákon látszik a természetesre való törekvés; kukorica, burgonya, mák, hagyma. Nincsen fólia, s az intenzív zöldségtermesztés kimerül a salátában. Az meg nem mindig vált be. Az idén sem. Így aztán sok kint marad a földön, nem hozta meg a várt hasznot.

Monokultúra

A kerítésekre kiírják: krumpli, kukorica, burgonya van eladó. Ezt mutatják a telkek, a bőven mért porták. Hosszú évek óta csak a salátát termesztik, pedig a város közel esik, nagy a felvevő piaca, s meghálálná, ha bátrabban kísérleteznék más intenzív, a háztájiban, a kertekben megtermelhető zöldségfélékkel, primőrökkel. Ám, a jól jövedelmező intenzív kultúrákhoz nagyobb szakmai műveltség, szakmai intelligencia is kell. Ettől viszont egy kicsit idegenkednek a deszkiek.

A fekete föld megtermi azt, amit a homok. Sőt, primörtermesztésre is nagyon kedvező, alkalmas. A bátorság és a szorgalom használna járna itt is.

Változik a falu arculata. Néhány éve törpevizmővet kapott, járdákat, villanyt a lakosság. Kicsi a közszolgáltatási alap, évente összesen 210 ezer forint, így aztán meg kell alaposan nézni, hova kerül a forint. Négy esztendeig gyűjtögettek össze, amit a főutca járdájára költöttek. Igaz az is, nemcsak pénzzel, hanem társadalmi munkával, gondoskodással,

szébbé, csinosabbá válhatna az országúttól távol eső utak, utcáskák.

A két termelőszövetkezetben leginkább asszonyok dolgoznak. Kevés az olyan család, ahonnan valaki ne keresne az iparban. Így aztán beosztással nemcsak magukra költöhetnek, hanem gyerekeikre is sokat áldozhatnak. Mindenki taníttatni akarja fiát, lányát, hogy több legyen mit szülei.

Együttessel erővel

Pósa Lajos 77 esztendő, nyugdíjas, 1938 óta él a faluban. Ezt mondja:

— Nehezen szerettem meg itt, hiszen a tápié rétről kerültünk ide a feleségemmel együtt. Nagyon szegények voltunk valamennyien akkoriban. Ha kitavaszkodott, hajnalban 2-3 óra körül elindultunk napszámba, be gyalog Szegedre. Vittük a kapát. Más se lehetett látni végig az országúton csak a csupa rongyos, szegény embert. Kevésnek sikerült a falubeli nagygazdánál munkát vállalni. Ez volt. A falu két templomból, néhány házból állt. Bizony a nagy szegénységbe össze-összeverekedtek az emberek.

— Mi is a feleségemmel semmi nélkül kezdtük az életet, még egy árva kanálunk sem volt. Sok időt telt el, míg valamire jutottunk. 1944. október 24-én alapítottuk meg a kommunista pártot, s azóta kitarunk, a feleségemmel együtt, elvünk mellett.

Igaz, nehéz idők jártak 1956-ban, az ellenforradalom idején. Megkérdezték tőlem is, nem fél Pósné? De mitől féltünk volna? Akkor ismét elsőként léptünk a pártba. Csak hogy lassan-lassan kiöregszünk. És kevés az olyan fiatal, aki átvegye a helyünket... Tán nem is segítjük eléggé őket közénk.

A közösségi élet, a társadalmi élet Deszken sem kifogástalan. Legnagyobb ünnep itt az októberi búcsú. Szívesen elfeledkeznek arról az emberek, hogy a társadalomnak is tartoznak amiért lehetővé tette a gyors anyagi előrehaladást, boldogulást.

— Felelősek vagyunk a fiatalokért. Zászlóvivők kellene, mert csak így léphet tovább a falu.

Pósa Lajos és felesége rendszeresen eljár a pártszervezetbe. Szeretettel foglalkoznak a fiatalokkal. S a falu jövője ezen múlik. Ha megtalálják és segítik a zászlóvivőket, akkor könnyebb lesz az élet Deszken is, gyorsabban erősödnek meg a szövetkezetek és a közösség alkotóerőjével még szebbé válik az élet.

Sz. Lukács Imre

Bukarest is rendez nemzetközi vásárokat

1970-ben tartják az első, majd két évenként, később évenként ismétlik meg

A román kormány úgy határozott, hogy Bukarestben is rendeznek nemzetközi vásárt. Az első nemzetközi vásárt 1970-ben tartják a román fővárosban. 1970 után két évenként, majd később évenként megismétlődő nemzetközi vásár színhelye lesz Bukarest.

Az 1970-es első bukaresti nemzetközi vásár a román

gépgyártó ipar termékeit, szerszámgepeit, az elektronikai és elektrotechnikai ipar termékeit, valamint a könyv-nyűipar számára készülő felszereléseket mutatja be.

Sörinség

Árverés — 1968-ban

Mohó alkuszok, s közönyös kíváncsiak képét idézi fel a szó, s a lecsapódó kalapács emlékekből feltámasztott zarába többnyire gyereksírás is vegyül...

Itt, ezen az árverésen az apja kezét ráncigáló kisgyerekek magyarázatot követel: miért, hova hozták őt? S az ajtón beleskelődő egyetemisták is figyelő tekintettel hallgatják egy tudálfélszók nyelvű magyarázatát a szabályokról.

Sötétruhás férfiak csoportosulnak a színpad előtt, a Bizományi Áruház tisztviselői.

Nyolcszáz székét számoltam meg a nagy teremben, s alig akadt közöttük gazdátlan. Minden széken egy kis jelzőtárcsa, s a színpad közepén magas emelvény, mikrofonnal — ez a kikiáltó helye — s mindjárt előtte nagybetűs tábla jelzi, hogy ott a pénztár. Fiókjai még üresek.

— Milyen bevételt várnak? — kérdezem az egyik feketeruhást.

— Több mint egymilliót — mondja magabiztosan.

Öltönye rendes, de cipője egészen kopott, így csepp kétségem sincs afelől, hogy nem az ő zsebébe vándorol ez a fél öttalálatosra való.

— Nézzé meg ezt a társaságot — mutat a zsúfolásig telt széksorokra. — Legálább hárommillió forint lapul a zsebekben.

Jól öltözött férfiakat és nőket látok, no de manapság ez már aligha mond valamit. Kevés az ismerős arc, néhány festő, egy egyetemi tanár és egy színész neve

kerülhetne az „ott voltak még” listára. Valami csillogás, vibrálás árad a közönség soraiból, aztán röjvők, mi ez: rengeteg a szemüveg, azokról verődik vissza a beáradó délutáni fény. A mai árverésekre többnyire szemüveges férfiak járnak.

Aztán egyik pillanatról a másikra elhalnak a zsvaj. Javakorbeli férfi lép az emelvényre, s ni-ni, valóban egy kis kalapácsot visz magával. Ő a kikiáltó, de helyette hangszórók harsognak. Így jelenti be, hogy megkezdődik a 18-as sorsszámmal jelölt művészeti képaució.

Hát tessék, hölgyeim és uraim — mondja a kalapácsos ember néhány üdvözlő szó után. — Íme az 1-es számú kép, Ábra Novák Vilmos: „Artisták” című festménye, kikiáltási ár 3500, ki ad érte többet?

Magasra emelik a képet, amit reflektor világít meg, de arra senki sem figyel, mert a terem több pontján a magasba emelkednek a kis tárcsák.

Háromezer-hatszáz, háromezer-nyolcszáz, négyezer — hallatszik a kikiáltó hangja, csak ő beszél, a vevők csak jeleznek. Aztán hétezer-ötszáz, nyolcezer, kilencezer, s már két tábla van a magasban, az egyik itt elől, gazdáját nem látom, csak azt, hogy tárcsája meg-megremeg. Kilencezer-ötszáz, tízezer, a másik tárcsa mereven magaslik ki a tömegből, aztán tizenkétezerrel egyedül marad, a remegő kéz lehullt. „Először, másodszor, tizen-

„Metrós” katonák

Ismeretes, hogy a Kommunista Ifjúsági Szövetség védőnőket vállalt a budapesti metró építése felett. A fő cél: a földalatti gyorsvasút építési határidejének lerövidítése. A munkálatokban a katonafiatalok is bekapcsolódtak. Nagyon részük felszíni munkálatokban, egy számottevő részükük pedig a föld alatti munkahelyeken kapcsolódott be az építkezésbe. A résztvevő katonafiatalok többsége kiképzési szünetnapokon, társadalmi munkában járul hozzá az építkezés mielőbbi befejezéséhez.

Válaszolnak az illetékesek

Vasgyűjtés

Lapunk május 21-i számában az Olvasóink írák rovatban szöveztük egy olvasónk levele alapján, hogy a vasgyűjtést mostanában elhanyagolják. Cikkünkre válaszolt Beck Sándor, a Csongrád-Békés megyei Mellektértermék és Hulladékgyűjtő Vállalat áruforgalmi osztályának vezetője.

„Mindazon községekben, ahol vállalatunknak nincs átvételi helye, a tanulóifjúság segítségével június 29-ig bezáróan vasgyűjtő napokat rendezünk, a többi között Zsombóon is. Ez alkalommal olvasóinkat, a panaszlevelet író Rácz Ferenc zombói lakost is felkerestük, hogy a vashulladékot tőle átvegyük”.

Az ABC-áruház neonja

Rendtelenségből rendet címmel szöveztük lapunk április 21-i számában, hogy az Odessa lakótelep ABC áruházának neonfelirata este nem világít. A Szegedi Elelmiszerkiskereskedelmi Vállalat igazgatójának választ ezzel kapcsolatban közlő cikkünk lapunk április 30-i számában. A válasz szerint a neonvilágítási berendezésen szerelők dolgoznak és majd sürgetik a tábla elkészítését a Magyar Hírdető Vállalatnál.

A Szegedi Elelmiszerkiskereskedelmi Vállalat válaszára küldött most tájékoztatást a Magyar Hírdető vidéki osztályának vezetője, dr. Szentés Ferenc. A többi között írja:

„Az Odessza lakónegyedben lévő tábla bérletét a Szegedi Elelmiszerkiskereskedelmi Vállalat az év január elsejével megszüntette. A bejelentés után szegedi kirendeltségünk a táblát alapszínrel lefestette. A tábla 16 négyzetméter nagyságú, vaslábon áll és nem szerelhető le. Kirendeltségünk a táblát bérbeadta a Bútorértékesítő Vállalat áruházának. A tábla festése azóta elkészült. A Szegedi Elelmiszerkiskereskedelmi Vállalat a tábla eltávolítását nem rendelte meg, csupán egy levelet küldött kirendeltségünknek, amelyben — a megjelent cikk kapcsán — megismétli a bérlemény megszüntetését”.

Aggályos beszélgetés folytánja voltam a villamoson. Akartam, nem akartam, hallani kellett, ahogy három fiatal — egy rövidhajú lány meg két hosszú sörényű ifjú — megböszölte a bankett, feltehetőleg egy érettségi bankett részleteit.

Aggódalom csendült a lány hangjából. Ennyi meg ennyi pénz gyűlt össze — lehet, hogy két-, de inkább négyezer forintot mondott — és jaj, hát ki fogja azt mind meginni majd, ha a poharazásra kerül a sor.

— Elvégre nem

— Hozzatok csajt, vagyunk dedósok —

Érett fejek

te is, te is — biztatta a fiúkat, akik a csajhozatalról szemlátomást nem is idegenkedtek. De azt is nagy hangon bizonygatták, hogy segítségére azért semmi szükség, ők majd megisszák a magukét, „csak semmi majré.”

— Szűnj meg már

— így az egyik dalia

— ha én egyszer

odatűzöm magam az asztalhoz, jöhetnek azok az üvegek szép sorjában.

nyilvánult meg a másik. Aztán bizonyos habókról, a nagy „trinkelésekről” kezdtek el cseverészni, de ezektől a részletektől már megszabadított a következő megálló, ahol leszálltam.

Azért tovább vizsgáztam bennem a hetvenkedés. Nem akarok banketttrónt lenni, kitűnő dolog az, emléknem is kedves, de csak jó emléknem. Kár lenne rossz emléküvé tenni, kár lenne virtussal

ni” ezeknek a fiúknak, s hasonló korú társaiknak az ünnepi és egyszerű eseményen.

A tökrészegség ugyanis nem a felnőtté válás kritériuma. A részeg fővel kódorgás, ordítózás, netán garázdalkodás ugyancsak nem az. Nem ártana, ha erre is gondólnának a bankett-szervezők, a résztvevő diákok. Annál inkább, mert az ilyen korlátot nem ismerő hetvenkedésekről van már néhány nem éppen kellemes tapasztalatuk a szegedieknek.

S. M.

Benedek B. István